

τίς ποτε νὰ τὴν ὑπερβῆ διὰ τῶν ἐν χρήσει μέ-
χρι τῆς σήμερον μέσων, διὰ πλοίων δηλονότι
ἢ σχεδιῶν διευθυνομένων ἀνά μέσον τοῦ δαι-
δάλου τῶν πάγων. Δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον
εἰς τὸν ἄνθρωπον ν' ἀψηφῆ τοιοῦτους κινδύνους,
οὔτε ν' ἀντέγῃ εἰς θερμοκρασίας τοσοῦτον τα-
πεινάς. Δι' ἄλλης ὁδοῦ λοιπὸν πρέπει νὰ προ-
χωρήσωμεν εἰς τὴν κατάκτησιν τοῦ Πόλου!»

Ἐκ τοῦ ῥίγους ὅπερ διέτρεξε τὸ ἀκροατήριον.
κατεφαίνετο ὅτι ἐδῶ ἀκριβῶς ὑπῆρχε τὸ σπουδαι-
ότερον μέρος τῆς ἀνακοινώσεως τὸ παρ' ἀπάντων
ἀναζητούμενον καὶ προσδοκώμενον ἀπόρρητον.

«Καὶ ποῦ θὰ τὴν εὑρετε αὐτὴν τὴν ὁδόν,
κύριε; ἠρώτησεν ὁ πληρεξούσιος τῆς Ἀγγλίας.

— Μετὰ δέκα λεπτὰ θὰ τὸ μάθετε, κύριε
ταγματάρχα, ἀπεκρίθη ὁ πρόεδρος Βαρβικάν,
προσθέτω δέ, ἀποτεινόμενος πρὸς πάντας τοὺς
μετόχους: Ἔχετε ἐμπιστοσύνην εἰς ἡμᾶς, διότι
οἱ ἀναλαβόντες τὴν ἐπιχείρησιν εἶναι αὐτοὶ
ἐκεῖνοι οἵτινες κλεισθέντες ἐντὸς βλήματος κυ-
λινδροκωμικοῦ. . . .

— Κυλινδροκωμικοῦ! ἀνέκραζεν ὁ Δὴν Τού-
δριγκ.

— . . . ἐτόλμησαν νὰ ταξειδεύσωσιν εἰς τὴν
Σελήνην. . .

— Καὶ ἐγύρισαν σεληνιασμένοι!» προσέθηκεν
λογοπικτιῶν ἐν οὐ δέοντι ὁ γραμματεὺς τοῦ
ταγματάρχου Δόνελλαν, τοῦ ὁποίου αἱ ἄτοποι
παρατηρήσεις ἤρχισαν νὰ προκαλοῦν θορυβώ-
δεις διαμαρτυρίας.

Ἄλλ' ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ὑψώσας τοὺς ὤ-
μους, ἐπανελάβε διὰ σταθερᾶς φωνῆς:

« Μάλιστα, κύριοι καὶ κυριαὶ μέτοχοι, μετὰ
δέκα λεπτὰ θὰ μάθετε κατὰ βάθος πῶς ἔχει ἡ
ὑπόθεσις».

Ψίθυρος ἀποτελούμενος ἐκ παρκτηταμένων
ἐπιφωνημάτων τοῦ πλήθους ἠκούσθη μετὰ τοὺς
λόγους τούτους, δι' ὧν ὁ ῥήτωρ ἐφαίνετο ὡς νὰ
ἔλεγεν εἰς τὴν συνέλευσιν « ἡσυχάσετε! μετὰ
δέκα λεπτὰ θὰ φθάσωμεν εἰς τὸν Πόλον!»

Καὶ ἐξηκολούθησεν ὡς ἐξῆς.

« Ἐν πρώτοις ἡπειρος εἶναι ἡ σχηματίζουσα
τὸ σκουφοειδὲς ἄκρον τοῦ πόλου; ἢ μήπως εἶναι
θάλασσα, ὁ δὲ πλοίαρχος Νάρες δὲν εἶχεν ἄδι-
κον ὀνομάσας αὐτὴν Παλαιοκρυσταλλικὴν, δη-
λαδὴ θάλασσαν τῶν παλαιῶν πάγων; Ἀπαντῶν
εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην ἐρώτησιν, λέγω:
Δὲν τὸ πιστεύομεν.

— Δὲν ἀρκεῖ νὰ μὴ τὸ πιστεύετε! ἀνέκραζεν
ὁ Ἔρικ Βαλδενάκ, πρέπει νὰ ἦσθε βέβαιοι!

— Λοιπὸν μάλιστα! εἴμεθα βέβαιοι! ἀπαντῶ
εἰς τὸν διακόπαντὰ με. Ναί! εἶναι στερεὰ γῆ
καὶ οὐχὶ θάλασσα ἡ ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας ἀγορα-
σθεῖσα χώρα ἧτις ἀνήκει σήμερον εἰς τὰς Ἠνω-
μένας Πολιτείας, μὴ δικαιομένης οὐδεμιᾶς
Εὐρωπαϊκῆς Δυνάμεως νὰ ἐγείρῃ ἀξιώσεις ἐπ'
αὐτῆς!»

Ψίθυρισμοὶ ἠκούσθησαν εἰς τὰ ἐδώλια τῶν
ἀντιπροσώπων τοῦ Παλαιοῦ κόσμου.

(Jules Verne)

Ἔπειτα συνέχεια

Ο Ο Ν Ο Σ

Ὡς δ' ὅτ' ὄνος παρ' ἄρουραν ἰὼν ἐδίησατο παῖδας
νωθῆς, ἃ δὴ πολλὰ περὶ ῥοπαλ' ἀμφὶς ἐάγη,
κῆρει τ' εἰσελθὼν βαθὺ λείον· οἱ δὲ τε παῖδες
τύπτουσιν ῥοπαλοῖσιν βίη δέ τε νηπίη αὐτῶν·
σπουδῇ τ' ἐξήλασαν, ἐπεὶ τ' ἐκώρεσσατο φορβῆς·
ὡς τότε ἔπειτ' Αἰάντα μέγαν. . . .

Τρῶες. . . ἐπόντο.

[ΟΜΗΡΟΥ ΙΛ. Α 558 κ.ε.]

Ἦτο ὠραία δροσερὰ πρωΐα τοῦ Μαΐου.

Ὅσοι γνωρίζουσι τὸ Μομπελιέ γνωρίζουσι βε-
βαίως καὶ τὴν μεταξὺ τοῦ προαστείου Peyron
καὶ τῆς Γεωργικῆς Σχολῆς ἐκτεινομένην σειρὰν
κῆπων καὶ ἀμπελώνων περιφράκτων ἐξ ἀγρίων
ῥοδῶν καὶ κυδωνιῶν. Μεταξὺ τῶν εὐωδῶν τού-
των φρακτῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων φωλεύουσιν ἀη-
δόνες, περιεπάτουσιν θαυμάζων τὴν ἐπὶ τῶν ἀνθέ-
ων ἐπικαθημένην καὶ εἰς τὰς πρώτας ῥοδοχρόους
ἀκτίνας τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου σπινθηρίζου-
σαν δρόσον. Ὁ αἶθριος οὐρανὸς καὶ ἡ διαυγὴς
ἀτμοσφαῖρα ἔδιδον εἰς τὴν τοποθεσίαν ὅψιν ἐλ-
ληνικὴν, ἐνῶ συγχρόνως ἡ ἄκρα ἡσυχία παρήγεν
ἐν τῇ ψυχῇ μου αἰσθημα θρησκευτικῆς κατανώ-
ξεως. — Μοί ἐφαίνετο ὅτι εὐρίσκομαι ἐντὸς με-
γαλοπρεποῦς ναοῦ.

Αἴφνης διακόπτεται ἡ ἀπόλυτος σιγὴ ὑπὸ τοῦ
ἤχου βημάτων καὶ ὁμιλίας προσώπων ὀπισθεν
τῶν ῥοδῶν εὐρισκομένων. Ἰδίως διέκρινα γυ-
ναικεῖαν φωνὴν ἐπανελαμβάνουσαν ἐπιμόνως:

— Marchez, Monsieur, s'il vous plaît.

Κατ' ἀρχὰς ὑπέθεσα ὅτι τὸ ὠραιότερον ἡμῶν
ἐρωτευμένου ζεύγους, ἔχον ἀποχρῶντας λόγους
νὰ ἀποπερατώσῃ τὸν πρῶτον περίπατον πρὶν
ἐξυπνήσῃ ὁ κόσμος, ἐδείκνυε σπουδὴν, ἐνῶ ὁ κύ-
ριος ἐφαίνετο μᾶλλον διατεθειμένος νὰ ἀπολαύσῃ
ἀκόμη τὴν δρόσον τῆς θελκτικῆς πρωΐας. Ἀπέρ-
ριψα ὅμως τὴν ἰδέαν ταύτην, ὅτε ἡ αὐτὴ φωνὴ
ὀξεῖα πλέον, ὡς φωνὴ συζύγου ἐπιπληττούσης
τὸν ἄνδρα τῆς, ἐπανελάβην ὀργίλως:

— Mais marchez donc, Monsieur, s'il
vous plaît.

Καὶ ἤκουον συγχρόνως πάτ, ποῦτ, ὡσάν νὰ
ἐπιπτε ζῦλον ἐπὶ τῆς ῥάχειος τοῦ σιωπηλοῦ κυ-
ρίου, πρὸς τὸν ὁποῖον τόσον ἐντόνως ἀπέτεινε
τὸν λόγον ἡ γυνὴ.

Ἦρχισα ἤδη νὰ οἰκτίρω τὴν δυσάρεστον

σκηνήν, τόσον ἀντιφατικὴν πρὸς τὴν περίξ ἀρμονίαν τῆς φύσεως, ὅτε διὰ τινος σχίσματος τοῦ φράκτου ἔπεσαν τὰ βλέμματά μου ἐπὶ τοῦ χαριτοδρῦτου ζεύγους.

Ἦτο γυνὴ νεαρά καὶ εὐρωστος, ἐνδεδυμένη μετὰ πολλῆς χάριτος τὴν στολὴν τῶν χωρικῶν, ἔλαυε δὲ ὄνον κατὰφορτον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπεδαψίλευε τὸν τίτλον Monsieur.

Εἶνε ἀληθές ὅτι οἱ ἡμίγυμοι βραχιόνες τῆς, τῶν ὁποίων ἡ στρογγυλότης ἀπεδείκνυε στιβαρότητα κατέφερον ἐπὶ τῆς ῥαχέως του κτύπου ἡχηρούς. Ἄλλ' ὁ ὄνος εἶτε ἀποσπώμενος ὑπὸ ἐρωτικῶν ρεμβασμῶν ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους γεννᾷ ἡ αὐρα τοῦ Μαΐου, εἶτε κολακευόμενος ὑπὸ τῆς ιδέας ὅτι τιτλοφορεῖται Κύριος, εἶχε τὴν ἵπποτικὴν ἀβρότητα νὰ προσποιῆται ὅτι δὲν ἀντιλαμβάνεται τῆς ὀργίλου παραφορᾶς τῆς ἐξηρηθισμένης γυναικός. Ἴσως δέ— οἱ φιλόσοφοι λέγουσιν ὅτι ὁ ὄνος εἶνε τὸ φιλοσοφικώτερον τῶν ζῶων— ἐθεώρει καὶ τοὺς ῥαβδισμούς ὡς θωπείας!

Τέλος, ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, θὰ παραδεχθῆτε ὅτι ἡ θέσις ὄνου δερμομένου ὑπὸ ὠραίας γυναικός καὶ τιτλοφορουμένου Monsieur ὑπὸ ὠραίων χειλέων εἶνε ὅπως δῆποτε ἀξιοζήλευτος.

*

Ἐὶ ὄνοι ἀξιοζήλευτοι τῆς χώρας, ὅπου πνέει ὁ Mistral, πόσον μακαρίζω τὴν κοινωνικὴν θέσιν ὑμῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἄστει τῆς Παλλάδος κατοικοῦντας πολυαριθμούς ἡμοφύλους σας!— Οὐδέποτε θωπεύονται ἢ δέρονται ὑπὸ ἀβρῶν χειρῶν ὠραίας γυναικός, καὶ χρησιμεύουσιν ὡς ἀλεξικέραυνον μόνον τῆς ὀργῆς τοῦ κυρίου των, διότι ὁσάκις οὗτος ἔχει δυσαρρεσκείας κατὰ τρίτου προσώπου, ὁ θυμός του ἐκδηλοῦται εἰς ξυλοκοπήματα καταπίπτοντα ἐπὶ τῆς ῥαχέως τοῦ ὄλως ἀθώου ὄνου του. — Ὅχι μόνον κύριος δὲν τιτλοφορεῖται ποτέ ὁ (τετράπους) ὄνος ἀλλὰ τὸναντίον λέγεται «γαῖδαρος» ὅπερ εἶνε ἴσως μοχθηρὸς ὑπαινιγμὸς ἀποβλέπων τὴν ὀλίγον τι ὑπὲρ τὸ δέον ἡχηρὰν φωνὴν του, οὐδέποτε τῷ λέγῃσι s' il vous plait — ἂν ἀγαπᾶτε — τὸναντίον ὑβρίζουσι βαναυσότατα τὴν ὑποτιθεμένην θρησκείαν του, τὴν πίστιν του, τὸν θεόν του, καὶ ἀπειλοῦσι τὴν οἰκογενειακὴν του τιμὴν καὶ τὰ κόκκαλα τοῦ πατρὸς του!

Πλὴν πρὸς θεοῦ, κύριε, τί ἐπάθετε σήμερον καὶ μᾶς ὁμιλεῖτε περὶ ὄνων; Δὲν πηγαίνετε καλλίτερα εἰς καμμίαν λέσχην ὄνηλατῶν ἢ δὲν γράφετε αὐτὰ τὰ πράγματα μᾶλλον εἰς κτηνοτροφικὸν ἐγχειρίδιον χάριν τῶν ἐνδιαφερομένων κτηνοτρόφων ἐν τίνι δικαίωματι νομίζετε ὅτι ἡμεῖς ἐνδιαφερόμεθα τάχα περὶ τῶν ὄνων; Ταύτας καὶ παρομοίας ἐρωτήσεις θὰ κάμωσιν ἴσως οἱ ἀναγνώσται τῆς καλῆς «Ἐστίας» βλέποντες τὴν ἐπιγραφήν τοῦ παρόντος ἄρθρου.

Ἐχω λοιπὸν ἀνάγκη νὰ δικαιολογήσω τὸ θέμα μου;

Ὅχι, κυρίαί καὶ κύριοι, ὁ ὄνος εἶναι πλάσμα τῆς φύσεως ὑποπίπτον ἀνὰ πᾶν βῆμα εἰς τὰς αἰσθήσεις μας. Τῶν Ἀθηνῶν ἡ χώρα χιλιάδας ὄνων τρέφει τώρα, καὶ ὡς ἄνθρωποι ἀνεπτυγμένοι, ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν μικρὰν δόσιν ἐνδιαφέροντος καὶ περὶ τῆς ἱστορίας, τῆς καλλολογίας, τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ βίου τοῦ ἐν μέσῳ ἡμῶν βιοῦντος φιλοσοφικοῦ τούτου τετραπόδου.

*

Ἡ πατρις τοῦ ὄνου δὲν εἶνε θετικῶς γνωστή. Ὁ Σανσὼν παραδέχεται δύο ἀρχικὰς γενεὰς ὄνων· τὴν ἀφρικανικὴν (ἰθαγενῆ τῆς Αἰγύπτου) καὶ τὴν εὐρωπαϊκὴν (ἰθαγενῆ τῆς Νοτίου Ἰσπανίας), αἱ ὁποῖαι ἐξαπλωθεῖσαι εἰς ὅλας τὰς περίξ τὴν Μεσογείου χώρας τῆς Εὐρώπης Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς καὶ ἀναμιχθεῖσαι παρήγαγον τὰς νῦν ὑπαρχούσας παραλλαγὰς. Ἐν Ἑλλάδι ἀπαντῶμεν ἀμφοτέρους τοὺς τύπους, καθαρὸς καὶ ἀναμειγμένους εἰς διαφόρους βαθμούς.

Εἰς τὸν ἀφρικανικὸν τύπον ἀνήκουσιν οἱ λίαν διαδεδομένοι ἐν Ἑλλάδι μικροσκοπικοὶ ἐκείνοι ὄνοι, τῶν ὁποίων τὸ χρῶμα εἶναι τεφρόχρονον, ἐνίοτε σχεδὸν ἀργυροειδές, ἐνῶ ἐπὶ τῆς ῥαχέως των ἐκτείνεται ὠραία μέλαινα γραμμὴ. Εἰς αὐτὴν ἀνήκουσι καὶ οἱ μεγαλόσωμοι κατάλευκοι ὄνοι τῆς Αἰγύπτου καὶ Ἀθησινίας οἱ ὁποῖοι ἔνεκα τοῦ ἀξιοπρεποῦς καὶ ἐπιβλητικοῦ ἀναστημάτων των καὶ τοῦ ταχείου βαδίσματος ἀντικαθιστῶσιν εἰς τὰ θερμὰ ἐκεῖνα κλίματα τὸν ἵππον.

Εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν τύπον ἀνήκουσιν οἱ στιβαροὶ ἐκεῖνοι καστανόχρωμοι ὄνοι μετὰ πυκνοῦ ἐριοειδοῦς τριχώματος, τοὺς ὁποίους ἀνατρέφουσιν οἱ εἰς τὰ ψυχρὰ ὄρεινά μέρη κατοικοῦντες Βλαχοποιμένες ἐν Ἑλλάδι.

Ὅσοι τῶν ἀνθρώπων εἶναι προικισμένοι διὰ δόσεώς τινος παρατηρητικοῦ καὶ ἔχουσιν ἴσως καὶ φλέβα ζωγραφικῆς ἱκανότητος θὰ παρετήρησαν ἤδη ὅτι οἱ ὄνοι ἔχουσι καὶ οὗτοι διαφόρους φυσιογνωμίας καὶ ὅτι οἱ δύο ἀναφερόμενοι ἐνταῦθα τύποι διαφέρουσιν ἀρκετὰ ὡς πρὸς τὴν «ἐκφρασιν τοῦ προσώπου».

Οἱ ὄνοι τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ τύπου ἔχουσι τὸ μέτωπον πλατὺ καὶ βραχὺ καὶ, ἐν ᾧ τὸ χρῶμα τῆς κεφαλῆς εἶναι βαθύ καστανόχρονον ἐκτείνεται περὶ τοῦ στόματος καὶ τῆς ῥινὸς στεφάνη λευκῶν τριχῶν, ἀργυροειδῶν τριχῶν, ἀποτελοῦσα χαρακτηριστικωτάτην ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἐπίλοιπον πρόσωπον. Οἱ ἄρρενες τοῦ τύπου τούτου κρατοῦσι συνήθως τὴν κεφαλὴν ὑψηλὰ καὶ τὰ πυκνόμαλλα ὧτα ὑπερρφάνως ἀνωρθωμένα, καὶ βλέπομεν μεταξὺ αὐτῶν φυσιογνωμίας παιδρᾶς καὶ ζωηρούς καὶ εὐκινήτους ὀφθαλμούς.

Τὸναντίον οἱ ὄνοι τοῦ Ἀφρικανικοῦ τύπου ἔχουσι μέτωπον στενὸν καὶ ἐν γένει πρόσωπον

ἐπίμηκες, ὀφθαλμούς μικροὺς ἐπισκιάζομένους πολὺ ὑπὸ τῶν ὀφρύων. Πάντα ταῦτα δίδουσιν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν ἔκφρασιν μελαγχολικὴν κάπως, ἣτις ἐπαυξάνεται εἰς τὰ γεροντότερα ζῶα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι τοὺς ὀφθαλμούς ἡμικλείστους, τὰ χεῖλη χαλαρῶς κρεμασμένα καὶ κρατοῦσι τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὦτα ὡς νὰ πρόκειται νὰ τοὺς κυριεύσῃ ὁ ὕπνος.

Διὰ τοῦτο οἱ ζωγράφοι πειθόμενοι εἰς τοὺς νόμους τῆς ἁρμονίας, ὁσάκις παριστῶσι γέροντα ἐπαίτην ἢ Αἰγυπτίαν χανοῦμ ἐπὶ ὄνου, δίδουσιν εἰς τὸ ζῶον τοῦτο τὴν χαλαρὰν, ἤρεμον καὶ ἀποκοιμισμένην φυσιογνωμίαν τοῦ ἀφρικανικοῦ τύπου, ἐνῶ ὅταν πρόκηται νὰ παραστήσῃ τὴν παιδρὰν εἰκόνα ὀδοδρομίας ἢ τὰς κωμικὰς περιπετειᾶς ἀδεξίου ἰππέως ἐπὶ ἀτιθάσσου ὄνου, δίδουσιν εἰς τὸ ζῶον τὴν ζωηρῶς χρωματισμένην, ἀποφασιστικὴν καὶ πεισμακτώδη φυσιογνωμίαν τῶν ὄνων τῆς Εὐρωπαϊκῆς γενεᾶς.

*

Οἱ ὄνοι δὲν ἀντέχουσιν εἰς τὸ ψῦχος καὶ διὰ τοῦτο δὲν τοὺς εὐρίσκομεν ἐν τῇ Βορείῳ Εὐρώπῃ. Ὁ ὄνος εἰς βόρεια κλίματα ζῆ μόνον ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ ἔχῃ στάβλον θερμὸν καὶ τροφὰς ἀφθόνους· δὲν εἶναι πλέον τὸ ὀλιγαρκὲς καὶ ὀλιγοδάπανον ἐκεῖνο ζῶον, τὸ ὁποῖον γνωρίζομεν ἡμεῖς.

Ἐν τῇ πόλει Ζυρίχη ἔζων πρὸ ἐτῶν δύο ὄνοι καὶ ὁσάκις ἐξήρχοντο ἀνὰ τὰς ὁδοὺς σύροντες συνήθως φορτηγὸν ἀμαξίων μικρῶν δικαστάσεων, ὅμιλοι περιέργων ἐσχηματίζοντο περὶ ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ βασιλικῆς ἀμάξης. Δυστυχῶς τὸ ἐν ἐκ τῶν σπανίων τούτων ζῶων ἀπέθανε πρὸ τινος καὶ ἔκτοτε ἡ συμπαθὴς αὕτη πόλις μόνον ἓνα ὄνον ἔχει τὴν τιμὴν νὰ ἀριθμῆ μεταξύ τῶν κατοίκων τῆς.

Εἰς τὸ Ποατοῦ τῆς Γαλλίας, ἐν τῷ μέσῳ τῶν χλοερῶν λειβαδίων, τὰ ὁποῖα ὑπάρχουσιν ἐν τῷ γλυκεῖ ἄλλ' ὑγροτάτῳ κλίματι τῆς Δυτικῆς Γαλλίας, οἱ ὄνοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς γενεᾶς ἔλαβον ἀπίστευτον ἀνάπτυξιν. Τὸ ἀνάστημά των εἶναι σχεδὸν ἐνὸς καὶ ἡμίσεος μέτρου, οἱ πόδες των εἶνε ὀγκώδεις καὶ ἔχουσιν ἀρθρώσεις ἰσχυροτάτας καὶ ὄνυχας πλατεῖς. Τὸ στιβαρὸν τοῦτο ζῶον δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν ἵππον εἰς τὴν ἔλασιν φορτηγῶν ἀμαξῶν, καὶ τὸν βοῦν εἰς τὸ ἄροτρον. Ἀλλὰ δὲν εἶνε αὐτὸς ὁ προορισμὸς τῶν ὄνων τοῦ Ποατοῦ. Ὅσοι ὄνοι γεννῶνται ἐκεῖ πωλοῦνται κατὰ τὰς μεγάλας πανηγύρεις εἰς τοὺς πανταχόθεν συρρέοντας ξένους κτηνοτρόφους ἀντὶ πολλῶν χιλιάδων δραχμῶν ἕκαστος·

καὶ ὁ μόνος προορισμὸς των εἶνε ἡ παραγωγή ἡμιόνων. Ἡμεῖς ἐδῶ θαυμάζομεν ἐνίοτε τοὺς ἔλαφρους ἀλλ' ἰσχυροτάτους ἰταλικούς ἡμιόνους τοῦ Πυροβολικοῦ μας, οἱ ὁποῖοι ὑπερέχουν κατὰ τὸ ἀνάστημα τοὺς ἐγγχωρίους ἡμιόνους, ἀλλὰ καὶ οὗτοι καὶ ἐκεῖνοι εἶνε νάνοι· ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἡμιόνους ἐκείνους, οἵτινες παράγονται ἐκ τῶν κολοσσιαίων ὄνων τοῦ Ποατοῦ καὶ τῶν ἀθλητικῶν φορβάδων τῶν βαρέων γενῶν τῆς Βορειοδυτικῆς Εὐρώπης.

Οἱ μεγαλόσωμοι ἡμιόνοι τῆς Γαλλίας εἶναι ζωολογικὸν θαῦμα. Τί βάρος, τί ὄγκοι μυῶν! Οὐχὶ ὡς προῖόν ἵππου καὶ ὄνου, ἀλλ' ὡς γέννημα ἐλέφαντος καὶ καμήλου δύνανται νὰ ἐκληφθῶσιν τὰ πελώρια αὐτὰ φορτηγά.

Εἰς τοὺς ἡμιόνους τούτους τοῦ Πυροβολικοῦ, τοὺς σύροντας μεγάλα βάρη, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἔλαφρά φορτία ἔλκοντας, παρατηρεῖται πάντοτε φυσιογνωμικὴ ὑπενθυμίζουσα τὸν τύπον τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ὄνου.

*

Δὲν ἐπιχειροῦμεν ν' ἀπαριθμήσωμεν τὰς πολ-
λὰς καὶ ποικίλας ὑπηρεσίας ἃς παρέχει ὁ ὄνος εἰς τὸν ἄνθρωπον τῶν μεσημβρινῶν χωρῶν. Οἱ μικροὶ γεωργοί, οἱ κηπουροί, οἱ λαχανοπῶλαι, οἱ πλανόδιοι ἔμποροι καὶ πάντες, ὅσοι οὔτε τὰ μέσα ἔχουσιν, οὔτε τὰς ἀπαιτουμένους γνώσεις νὰ συντηρῶσιν ἵππον, εὐρίσκουσιν ἐν τῷ ὄνῳ ἀχθοφόρον πιστόν, εὐπαιθέστατον, ὀλιγαρκέστατον καὶ ὀλιγοδάπανον. Φαντασθῆτε πόσαι εἶναι αἱ μετακομίσεις μικρῶν ποσοτήτων ἐμπορευμάτων, αἵτινες ἐκτελοῦνται εἰς τὰς ἀγορὰς τῶν πόλεων ὑπὸ τῶν κηπουρῶν καὶ γεωργῶν διὰ τῶν ὄνων. Ἐν ἑλλείψει ὄνου οἱ κηπουροὶ ὀφείλουσιν ἢ νὰ συντηρῶσιν ἵππον, ὑπερ διὰ τοὺς περισσότερους θὰ ἦτο δαπάνη ἀνέφικτος, διότι ἢ συντήρησις τοῦ ἵππου στοιχίζει παρά πολὺ ἢ πρέπει ἕκαστος νὰ κάμνῃ μόνος του τὸν ἀχθοφόρον. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι ὁ περιφρονημένος ὄνος ἀνακουφίζει τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ δὴ οὐχὶ μόνον τὴν μικρὰν εὐποροῦσαν μερίδα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὸ μέγα πλῆθος τῶν πτωχῶν, ἀπαλλάττων αὐτοὺς ἐπαχθοῦς ἐργασίας. Ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν ὄνοι ὁ λαὸς καταντᾷ κυριολεκτικῶς «χαμᾶλης λαός», ἐνῶ ὅπου ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, ὁ λαὸς διαίγει τὸν βίον ἀνετώτερον, διότι ὁ ὄνος γίνεται ἀχθοφόρος του. Διὰ τοῦτο λοιπὸν παρακαλῶ ὅλους ὅσοι ἔχουσιν ἔμφυτόν τι αἰσθηματικὴν δικαιοσύνην νὰ μὴ περιφρονῶσι τοὺς ὄνους, ἀλλ' ὁσάκις τοῖς δίδεται εὐκαιρία νὰ προστατεύωσι τὸ χρησιμώτατον αὐτὸ τετράποδον.